

MILLIY TIKLANISH

VATAN TILIGI USH HARB NARSADAN USTUN

27 (1025) ● 2019 йил 10 июль, чоршанба ● Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг ижтимоий-сиёсий газетаси

ЎзМТДП — www.mt.uz Тахририят — www.milliytiklanish.uz

1995 йил 10 июндан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори

МАТЕМАТИКА ТАЪЛИМИ ВА ФАНЛАРИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШНИ ДАВЛАТ ТОМОНИДАН ҚўЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ, ШУНИНГДЕК, ЎЗБЕКISTON РЕСПУБЛИКАСИ ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ В.И.РОМАНОВСКИЙ НОМИДАГИ МАТЕМАТИКА ИНСТИТУТИ ФАОЛИЯТИНИ ТУБДАН ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ Тўғрисида

Муҳаммад ал-Хоразмий, Аҳмад Фарғоний, Абу Райҳон Беруний, Мирзо Улуғбек сингари улуғ аждодларимиз тамал тошини қўйган математика фани илм-фан ва техниканинг замонавий тармоқлари жадал ривожланиши муносабати билан ҳозирги кунда янада катта аҳамият касб этмоқда. Ахборот-коммуникация технологиялари, тиббиёт, биология, рақамли иқтисодиёт соҳасида ва бошқа кўплаб соҳаларда унинг роли айниқса ортди.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг В.И.Романовский номидаги Математика институти (кейинги ўринларда – Институти) ўз фаолияти даврида математика фа-

нани ривожлантиришга, республика учун юқори малакали кадрлар тайёрлашга сезиларли ҳисса қўшди ва математик тадқиқотларнинг жаҳон даражасида эътироф этилган марказларидан бирига айланди.

Институтида функционал анализ, дифференциал тенгламалар, эҳтимоллар назарияси ва алгебра бўйича **илмий мактаблар шаклланди ва муваффақиятли ривожланмоқда.** Ходимларнинг илмий тадқиқотлари беш марта Ўзбекистон Давлат мукофотига сазовор бўлди, 12 нафар таниқли олим Ўзбекистон Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоллигига ва нуфузли **Бутунжаҳон фанлар**

академияси (TWAS)га сайланган.

Бонн, Кембриж, Париж, Сеул, Сантьяго де Компастела университетлари ва бошқа илмий марказларнинг олимлари билан биргаликда қўшма илмий лойиҳалар амалга оширилмоқда. Институтида давлат университетлари, мактаблар ва академик лицейларда маърузалар ўқиш ва махсус курслар ўтиш, шунингдек, магистрлик диссертацияларига раҳбарлик қилиш амалиёти кенг жорий этилган. Бугунги кунда илмий ходимларнинг ўртача ёши 47 ёшни, **илмий даражали илмий ходимлар улуши эса 87,0 фоизни** ташкил этмоқда.

Шу билан бирга, ҳар томонла-

ма таҳлиллар бир қанча тизимли вазифаларни аниқлади. Уларнинг амалга оширилиши Институтининг илмий лойиҳаларни хатловдан ўтказиш, мавжуд илмий салоҳиятдан юқори даражада фойдаланиш ва уни ривожлантиришга доир фаолиятини тубдан такомиллаштиришни, тадқиқотларни жорий этиш самарадорлигининг амалий индикаторлари ва мақсадли кўрсаткичлари ишлаб чиқилишини Ўзбекистон Фанлар академияси томонидан янада аниқ мувофиқлаштиришни, шунингдек, давлат томонидан қўллаб-қувватлаш чораларини талаб этади.

2-бет ➔

Очиғини айтганда...

Ўйнаб Гапирсанг ҳам, Ўйлаб Гапир

ёхуд "Иқтисодий газета" даги "Энг заиф бўғин" мақоласини ўқиб...

Муҳим сиёсий тадбир — Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ҳамда маҳаллий Кенгашларга сайлов яқинлашгани сайин оммавий ахборот воситалари, айниқса, ижтимоий тармоқларда партия ва депутатлар фаолияти ҳақида танқидий материал кўпайди. Албатта, танқиднинг бўлгани яхши. Қолаверса, уни тан олиш ҳам мардлик саналади. Мақтов ухлатар, танқид уйғотар, деганларидек аслида танқиддан эмас, мақтовдан кўрқкиш керак.

Ёзувчи Абдусайд Кўчимов бу ҳақда куйидаги фикрларни айтган эди:

"Ўринли танқиддан кўра, сохта мақтов ўта хавфли ҳисобланади. Ардоқли шоиримиз Абдулла Орипов: "Бир маҳаллар отар эдик, осар эдик, энди бўлса, мақтаб-мақтаб ўлдираимиз" деганида қанча маъно борлигини бир ўйлаб кўринг. Танқидни менсимаслик ва мақтовга махлиё бўлиш кўпинча нафақат бир одамнинг, балки бутун бошли ташкилотнинг ҳам оёғига болта уриши мумкин. Танқидга беписандлик ёки эътиборсизлик турғунликни пайдо қилади. Кўтар-кўтар, ура-ура ва ҳоказолар учрайди. Натижада минбарни ясамалик, ёлғончилик эгаллайди. Бу жамият ривожини йўлидаги говдир". Танқид ўрини бўлса хўп-хўп, ўринли бўлмаса-чи?

5-бет ➔

Пленум

МУАММОЛАР ИЛДИЗИГА ТАҲЛИЛИЙ НАЗАР

ЎзМТДП Пленумида барча масала янгича талаб ва ёндашув асосида муҳокама қилинди

- Ҳануз ҳисобот учун ишлаяпмиз...
- Ҳаракат бор, натижа йўқ...
- Мустақил ишлашга ўргана олмаяпмиз...

"Пойтахт" бизнес-марказида бўлиб ўтган Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Марказий кенгашининг XVI Пленумида бу ҳаёт ҳақиқатлари рўй-рост айтилди.

Партиянинг Марказий, ҳудудий кенгашлари раҳбарлари, Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги ЎзМТДП фракцияси аъзолари, халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларга сайланган депутатлар ва партия фаоллари фаолиятда йўл қўйилган камчиликлар, фойдаланилмаган имкониятлар, энг муҳим муаммоларни ўртага ташлаб, уларнинг ечимлари ҳақида очиқ-ойдин гаплашиб олди.

3-бет ➔

Таҳлил ва таққос

"МУАММОИМНИ ШУ БУГУН ҲАЛ ҚИЛАСАН, АКС ҲОЛДА..."

дейдиганлар ҳам кўп, бу эса жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш ҳамон долзарб масала бўлиб қолаётганидан далолат беради

Маълумки, халқ хоҳиши-истаги, тақлиф ва ташаббуслар инобатга олинган ҳолда муайян даврга мўлжаллаб тузилган дастур ва режалар мамлакатни ҳар томонлама ривожлантиришнинг муҳим омили ҳисобланади.

Шу маънода, 2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясининг ишлаб чиқилиши, унинг асосида қарор, фармон ва давлат дастурларининг қабул қилиниши инсон манфаатларини таъминлаш, халқимиз турмушини яхшилашда муҳим аҳамиятга эга бўлмоқда. Айниқса, халқ билан тўғридан-тўғри, очиқ мулоқот тизимининг жорий қилинган амалга оширилаётган ислохотлар самарадорлигини таъминлашга хизмат қилаётган. Халқ билан мулоқотнинг энг самарали усули — мунозабатларга эътибор беришдир.

5-бет ➔

Юзма-юз

ХАЛҚ БАҲОСИ ЭНГ ХОЛИС, ҲАҚ БАҲОДИР...

2019 йилнинг биринчи ярим йиллиги ҳам ортда қолди. Муҳим сиёсий жараён — Олий Мажлис ҳамда маҳаллий Кенгашларга сайловга тобора яқинлашиб бораётиб. Бу ўз навбатида сиёсий партиялар зиммасига катта масъулият юклайди.

Партия ташкилотлари ва ундан сайланган депутатлар энди янада фаол бўлмоғи, мамлакатимизда барча соҳада олиб борилаётган ислохотлар мазмун-моҳиятини аҳолига етказиш, уларнинг муаммоларини ўрганиш, турмуш фаровонлигини ошириш, одамларни рози қилишга ҳисса қўшмоғи лозим. Шу боис Олий Мажлис Қонунчилик палатасига Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиядан сайланган депутатлар ўз сайлов округларида бўлиб, аҳоли билан учрашувлар, сайёр қабуллар ўтказмоқда. Юзма-юз мулоқотларда аҳоли мунозабатлари тингланяпти, уларга ечим топилапти, янги қабул қилинган қонун ва қарорларнинг мазмун-моҳияти тушунириляпти.

4-бет ➔

Аччиқ, аммо очиқ гаплар

"ОСМОНДАН ТУШГАН" ҚАРЗ

ёки Қарши туман "Сувоқова" корхонаси "кетмоннинг сопини ўзидан чиқармоқчи" бўляпти(ми?)

Одамни сарсон қилишининг йўллари кўп, айниқса, у қоғоз билан боғлиқ бўлса. Чунки қоғознинг тили йўқки, одамларнинг ташвишини сариқ чақага олмайдиган масъулга қарата, "эй, банд, ундай эмас, бундай" деб турса. Чамаси буни Қарши тумани "Сувоқова" корхонасидагилар яхши англа(ма)йди чоғи. Йўқса, йўқ жойдан одамларни қарздор қилиб қўйишининг турфа йўллари йўлаб топилмасди. Бўлмаса ушбу корхона мутасаддилари 2-3 йил олдин ичимлик суви тармоғидан узилиб, "Сувоқова" билан расамадига кўра хайр-хўшлашган истеъмолчига бир миллион сўмлаб қарздорлик ёзиб, "тўлаб қўй" деган мазмунда Мажбурий ижро бюроси орқали талабномалар юборишда давом этармиди?..

Тилимиздан "халқ билан мулоқот", "инсон манфаати" деган сўзлар тушмай қолган, кўп "катта идоралар" ҳам одамлар билан келишиб, кенгашиб иш тутишга ҳаракат қилаётган бир чоғда сув корхонасининг бу қилиғи чинданам ҳайратланарли.

6-бет ➔

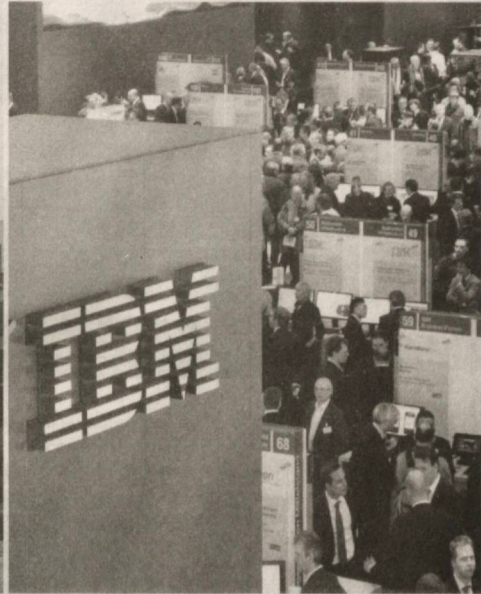

IBM — ТЕХНИК ПАТЕНТЛАР “ҚИРОЛИ”

IBM — ИННОВАЦИОН
КОМПАНИЯ

“Омадли бўлиш учун бизнес сизнинг юрагингизда, қалбингиз эса бизнесда бўлиши керак”, деган эди IBM компаниясининг биринчи бош директори Томас Жон Уотсон. Ана шу ҳаётлий мезонга таянган бу инсон мазкур компанияни ахборот технологиялари соҳасида дунёдаги энг йирик компаниялардан бирига айлантирди. Бугунги кунда IBM дастурий ва аппарат таъминот ишлаб чиқарадиган, консалтинг хизматлар кўрсатувчи жаҳондаги йирик компаниялардан саналади.

Бугунги кунда компаниянинг асосий фаолият йўналишини суперкомпьютер, мейн-фрейм, IT-сервислар ишлаб чиқариш ҳамда консалтинг хизмат кўрсатиш ташкил этади. Шу йилнинг биринчи чорагида компания 1,6 миллиард доллар соф фойда кўрди.

Компаниянинг штаб-квартираси Нью-Йорк штатининг Армонке шаҳрида жойлашган. Компания тизимида 370 мингдан зиёд ходим фаолият юритади.

2017 йилнинг март ойида компания дунёдаги илк квант компьютерини яратишга қаратилган “IBM Q” лойиҳасини илгари сурди. Айни кунларда компания яқин йиллар ичида янги дори воситалари, зарур материалларни ишлаб чиқиш, сунъий интеллект соҳасида тадқиқот ишларини олиб бориш имконини берадиган универсал квант ҳисоблаш тизimini яратиш устида иш олиб бормоқда.

Лас-Вегас шаҳрида ўтказилган “IBM Think — 2018” конференциясида компания вакиллари дунёдаги энг кичик компьютерни оммага намойиш этди. Ушбу компьютер тахминан йирик ош тузи заррачаси ўлчамига тенг.

Мамлакатимизда ахборот технологиялари соҳасида катта илмий салоҳиятга эга йирик компаниялар, хусусан, IBM компанияси билан яқин ҳамкорлик ўрнатишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Жумладан, 2017 йилнинг 29 августидан Ўзбекистон Республикаси Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигида IBM компаниясининг Фарбий Европа ва Осиё бўйича бош директори Андрей Филатов бошчилигидаги делегация билан учрашув бўлиб ўтди. Учрашувда компьютерлар учун дастур ва аппарат ишлаб чиқаришда жаҳоннинг етакчи компанияларидан бири бўлган IBMнинг мамлакатимиздаги фаолияти, Ўзбекистонда амалга ошириш кўзда тутилган истиқболли режалар муҳокама қилинди. Жумладан, “ақли шаҳар” учун тизимлар яратиш, “булутли” технологияларни жорий қилиш, янги стартапларни қўллаб-қувватлаш ва молиялаштириш, оқори малакали кадрлар тайёрлашда яқиндан ҳамкорлик қилишга келишиб олинди.

Мухтасар айтганда, IBMнинг инновацион ҳамда компьютер технологиялари ривожига туган ўрнини, яратган ихтироларини ҳисобга олган ҳолда, уни техник патентлар “қироли” деб аташ мумкин. Муҳими, компания эришилган натижалар билан чекланиб қолмай, ахборот технологиялари соҳасида янги ихтиро ва ишланмалар яратиш, дунё илм-фани ривожига муносиб ҳисса қўшишда давом этмоқда.

Шаҳзод ҒАФФОРОВ,
халқаро шарҳловчи

“КАТТА МОВИЙ”

АҚШда ихтиро қилинган биринчи компьютер — “Марк I”, илк тижорий калькулятор, қаттиқ диск, авиабилетларни бронлаш тизими, электрон ёзув машинкаси, электрон ҳисоблаш машинаси — мейнфрейм, динамик оператив хотира, дискет, илк персонал компьютер, “Summit” суперкомпьютери ва яна бошқа йирик кашфиётлар IBM компанияси ихтиролари ва фаолияти билан бевосита боғлиқ. Мазкур масалаларда у билан Apple, DEC, Intel, Microsoft, Compaq каби камсонли компаниялар рақобатга кириша олиши мумкин, холос.

Компанияни “Big Blue” деб ҳам аташади. Бу инглиз тилида “Катта мовий”, деган маънони англатади. Унинг бундай номланишига бир қанча сабаб бор. Биринчиси, компания томонидан ўтган асрнинг 50-60-йилларидан бошлаб ишлаб чиқаришга киришилган мейнфрейм билан боғлиқ. Чунки у хона ҳажмидаги, мовий рангли йирик техник ускунадан иборат.

Бошқа фарзаларга кўра, бу компания логотипи билан бевосита боғлиқ. Яна бир тахминга кўра, бир вақтлар компания ишчилари махсус кийим — мовий рангли кўйлак ҳамда кастюм кийиб юришган. Айнан шу сабаблар туфайли компания одамлар орасида “Big Blue” номи билан машҳур бўлиб кетади.

“ХАЛҚАРО БИЗНЕС МАШИНАЛАР”

1890 йилда АҚШ аҳолиси рўйхатга олинди. Маълумотларни янгиллаб бориш учун илк бор Герман Холлерит томонидан электрон табулятор ихтиро қилинади. Ушбу ихтиро натижасида рўйхатни бир йил ичида янгиллаш имкони пайдо бўлади. Бундан аввал бу иш учун саккиз йил вақт сарфланган. Муваффақиятдан руҳланган ихтирочи 1896 йилда “Tabulating Machine Company” компаниясига асос солади.

Аслида компания 1911 йилда ташкил этилган ҳамда “Computing Tabulating Recording” (CTR) деб номланган. У “Computing Scale Company of America”, “Tabulating Machine Company” ҳамда “International Time Recording Company” компанияларининг бирлашиши натижасида юзага келди. 1914 йилда компания бош директори лавозимини Томас Жон Уотсон эгаллайди. Унинг раҳбарлигида компания табулятор машиналар ишлаб чиқаришга ихтисослашди. Маҳсулотлар тури кўпайган, Канада бозорига чиқиш имконияти пайдо бўлганидан кейин компаниянинг номини ўзгартиришга қарор қилинади. IBM брендига 1924 йилда шу тариқа асос солинади. Унинг тўлиқ номланиши “International Business Machines” бўлиб, ўзбек тилида “Халқаро бизнес машиналар”, деган маънони англатади.

1941 йилда автоматик бошқариладиган “Automatic Sequence Controlled Calculator” ҳисоблаш машинаси кашф этилади. Уни ишга тушириш ишлари билан IBMнинг тўрт нафар муҳандиси ҳамда математик Говард Эйкен шуғулланди. Компания бош директори Томас Уотсон ушбу машинани яратиш учун ярим миллион доллар маблағ ажратди. Харажатлар ўзини оқлайди: ихтиро 1943 йилдан ишлаб чиқарила бошланди ҳамда одамлар кўмагисиз тўлиқ автоматик тарзда бошқариладиган дунёдаги илк машинага айланди.

ЭЛЕКТРОН ҲИСОБЛАШ МАШИНАСИДАН — ПЕРСОНАЛ КОМПЬЮТЕРГАЧА

Бугун ҳаётимизни компьютерларсиз тасаввур қила олмаймиз. Бундан ҳатто 70 йил муқаддам ҳам мазкур техника кенг тарқалмаганди. IBMнинг компьютер технологиялари яратилиши, ривожланиши ва кенг ёйилишида ўрни беқиёс.

Ўтган асрнинг 40-йилларида компания илк компьютерларини ишлаб чиқара бошлади. Тўғри, улар бугунги замонавий компьютерлар каби сумка ёки чўнтакка сиғадиган катталиқда бўлмаган. Дастлаб унинг оғирлиги тахминан беш тонна келган йирик қурилма кўринишида бўлган.

1941 йилда автоматик бошқариладиган “Automatic Sequence Controlled Calculator” ҳисоблаш машинаси кашф этилади. Уни ишга тушириш ишлари билан IBMнинг тўрт нафар муҳандиси ҳамда математик Говард Эйкен шуғулланди. Компания бош директори Томас Уотсон ушбу машинани яратиш учун ярим миллион доллар маблағ ажратди. Харажатлар ўзини оқлайди: ихтиро 1943 йилдан ишлаб чиқарила бошланди ҳамда одамлар кўмагисиз тўлиқ автоматик тарзда бошқариладиган дунёдаги илк машинага айланди.

1956 йилда IBM бош директори лаво-

зимини кичик Томас Уотсон эгаллади. Бу пайтга келиб компаниянинг ишлари янада юришиб кетди. Компания даромади ҳам, ишчиларнинг сони ҳам бир неча баравар ошди. IBM компьютер технологияларини яратиш ва уларни истеъмолга киритишга фаол киришди.

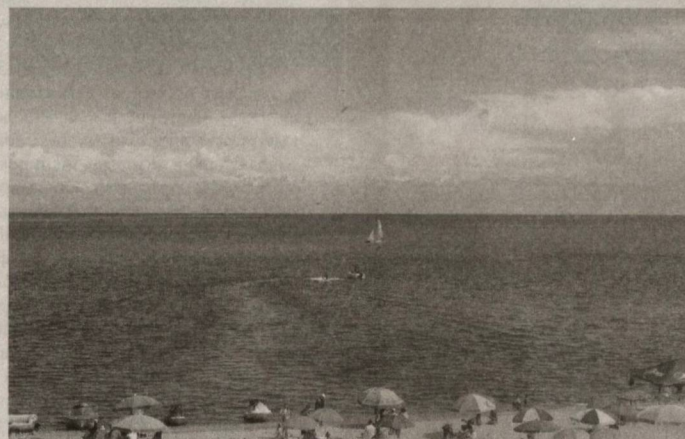
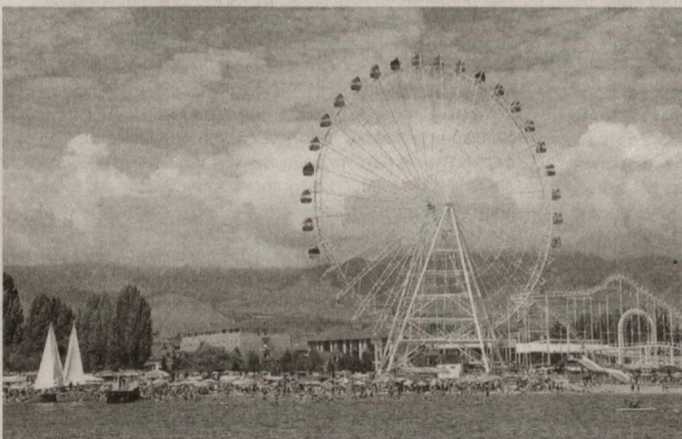
Компания 1959 йилда яна бир йирик ихтиро — илк транзисторли компьютер ишлаб чиқаришни йўлга қўйди. Ва у ишончилиги ҳамда тез юкланиши билан эътибор қозонди. Беш йил ўтиб, илк лампали компьютер — “IBM-701” ишлаб чиқарилди.

1975 йилда компания дунёдаги илк ихчам компьютерни намойиш этди. Компьютер 5 дюмли монитор, 16-битли процессор, 16-64 киловатт оператив хотирага эга бўлди. Унинг оғирлиги 24 килограмм бўлиб, 20 минг долларга баҳоланган.

Компания илк ноутбук — “Grid Compass 1100”ни 1979 йилда ихтиро қилди ва 1982 йилда сотувга чиқарди. Унинг оғирлиги беш килограмм, нархи эса 8-10 минг доллар атрофида бўлган. Ундан асосан NASA ҳамда америкалик ҳарбийлар фойдаланган.

Узоқ йиллар давомида олиб борилган изланишлар самараси ўлароқ, 1981 йилда илк персонал компьютер — “IBM PC” яратилади. Айнан мазкур ихтиро шахсий компьютерлар даврини бошлаб берди.

ИССИҚКЎЛ ЖОЗИБАСИ

Иссиқкўл ҳақида эшитмаган, ўқимаган, лоақал унга бағишлаб ишланган ҳужжатли фильмларни томоша қилмаган инсон кам топилса керак. Китобхонлар буюк адиб Чингиз Айтматовнинг “Оқ кема” қиссаси орқали ҳам бу кўл ҳақида муайян тасаввур ҳосил қилган дейиш мумкин.

Мазкур табиат мўъжизаси Қирғизистоннинг шимоли-шарқий қисмида жойлашган бўлиб, майдони бўйича дунёдаги энг йирик 30 кўл рўйхатидан ўрин олган. Чуқурлиги бўйича эса дунёда еттинчи ўринни банд этади.

Иссиқкўл денгиз сатҳидан 1609 метр баландликда, Шимолий Тяньшаннинг Кунгай Олатов ҳамда Терскай Олатов тизмалари орасида жойлашган. Майдони 6 минг 236 квадрат километр, узунлиги 182, эни 58 километр, энг чуқур жойи 702 метр. Соҳиллари умумий узунлиги эса 688 километрни ташкил этади.

Иссиқкўлга 80га яқин дарё куйилади. Улар орасида энг йириклари — Жирғалан, Туп дарёлари ҳисобланади. Шунингдек, нисбатан кичик Қорақўл, Қизилсув, Жука, Оқсув, Кўксув дарёлари ҳам уни сув билан таъминлайди.

Иссиқкўл ҳақидаги дастлабки маълумотлар эраמידан аввалги II асрга оид Хитой ёзма манбаларида учрайди. Манбада Же-Хай номи билан аталган. Бу “Иссиқ денгиз”, деган маънони англатади. Иссиқкўлда ил-

мий-тадқиқот ишлари дастлаб XIX асрдан бошлаб олиб борилган. Унга географ-олим Н.М.Пржевальский бошчилик қилди. Кўлни тадқиқ этган яна бир рус олими П.П.Семенов 1856 йилда шундай ёзади: “Тўқ кўк рангда товланувчи Иссиқкўл Женева кўли билан бемалол баҳслаша олади. Бироқ у шу даражада кенги, Женева кўлини бу борада унга тенглаштириб бўлмайди”.

Иссиқкўл ва унга туташ ҳудудлар қадимий тамаддун ўчоқларидан саналади. 2006 йилда Қирғизистон Фанлар академияси вице-президенти Владимир Плоских бошчилигида Қирғизистон-Россия славян университети археология экспедицияси Иссиқкўлда тамаддун ўчоғи бундан 2500 йил олдин мавжуд бўлган, деган хулосага келади.

Иссиқкўлда номига муносиб тарзда илиқ, қуруқ ҳамда мўътадил иқлим ҳукмронлик қилади. Июлда ўртача ҳарорат 16-17, январь ойида эса ғарбда 2-3, шарқда 4-7 даража иссиқ. Қишда кўл суви музламайди: таркибидаги туз микдорининг кўплиги бунга имкон бермайди. Унинг ғарбий ҳамда шарқий қисмида тез-тез шамол эсиб туради. Натижада аҳён-аҳёнда баландлиги 3-4 метрли тўлқинлар кўтарилади. Сув юзасининг ҳарорати январь ойида 2-3, июль-август ойларида эса 19-20 даража иссиқ бўлади. Кўлда 20дан зиёд балиқ турини учратиш мумкин.

Иссиқкўлда 1958 йилда кўриқхона ташкил қилинган. Кўлда мунтазам юк ва йўловчи ташувчи кемалар қатнайди. Асосий бандаргоҳлари — Балиқчи ва Қорақўл. Кўл атрофида истиқомат қилувчи аҳоли, асосан, қишлоқ ҳўжалиги — деҳқончилик, чорвачилик, боғдорчилик, шунингдек, балиқ овлаш билан шуғулланади.

Иссиқкўл Қирғизистоннинг туризм марказларидан бири бўлиб, асосий даромад манбаларидан саналади.

Ҳам денгиз, ҳам тоғ ҳавосини ўзида мужассам этган Иссиқкўлдан сайёҳлар қадами узилмайди. Кўлга туташ шаҳарлар Чолпон-ота ҳамда Қорақўл сайёҳларнинг севимли масканларидандир. Унинг Шимолий қисмида пляж туризми ривожланган: бу ер, айниқса, июль-август ойлари ҳордиқ чиқариш учун келган одамлар билан гавжум бўлади. Сайёҳлар кўл сувида чўмилиши, унинг соҳилидаги қумлоқда қуёшда тобланиб, дам олишни хуш кўради — Иссиқкўл табиатининг тафти ҳориган дилга ҳузур бахш этади. Бунинг учун кўл соҳиллари бўйлаб меҳмонхона, санаторий, пансионат ҳамда меҳмон уйлари сайёҳларга хизмат кўрсатади.

Интернет материаллари
асосида тайёрланди.

